

Til Kultur- og kirkedepartementet.

postmottak@kkd.dep.no

KULTUR OG NÆRING.

Kulturdepartementet ber om innspill til meldingen Kultur og Næring. Vi kommer her med noen tanker. Dette er ganske kortfattet, så hvis det er ønskelig å gå nærmere inn på temaene vil vi gjerne bidra med mer.

INNLEDNING

Tittelen for stortingsmeldingen kan tolkes på ulike måter. Er det snakk om næringsbegrepet innefor kulturfeltet eller tenker vi på et møte mellom to eksisterende, og kanskje svært ulike, sektorer? Vi velger å forstå det i den siste betydningen. Ved å lansere en melding om dette det ligger det antagelig en forestilling om at disse to sektorene har noe å vinne på en åpning mot hverandre.

En stortingsmelding om kultur og næring kan gi nye koblinger og et idegrunnlag som kan gi vekst i begge disse sektorene. Forutsetningen må være at det fra begge sider utvises nysgjerrig og åpenhet i dette møtet. En annen forutsetning må være at begge sektorene er livskraftige slik at de kan gi nødvendige impulser til hverandre. Hvordan situasjonen er på næringsiden får andre uttale seg om, men fra vårt ståsted ser vi at kultursektoren har mange behov og utfordringer. Videre må det understrekes at nerven i kulturlivet beror på at det finnes en livskraftig kunstnerstand. Det er disse som i stor grad genererer et større engasjement innenfor sektoren, det være seg museer, gallerier, kulturhus, frivillig virksomhet, festivaler og lignende. Denne sammenhengen er jo kjent fra de kulturmeldinger og kunstnermeldinger som tidligere er behandlet. Det må derfor være viktig å trekke med seg erfaringene og innholdet fra disse meldingene inn i den nye meldingen.

KUNSTHÅNDVERKERE OG KUNNSKAP.

Kunsthåndverkerne innehar en svært høy kompetanse på sitt fagfelt. Kunsthåndverkerne er også den kunstnergruppen som i størst grad er spredt utover landet. Det betyr at de i stor grad har en kompetanse som er unik i sitt område, det være seg kommune eller fylke. De har også et unikt nettverk både nasjonalt og internasjonalt. I alt for liten grad har kommuner og bedrifter vært klar over dette forholdet og har i liten grad benyttet seg av det. Kunstnerne behersker også et fag som er særegent i lokal sammenheng men inngår i en internasjonal sammenheng. I dette ligger det at de ikke bare har kunnskaper og ferdigheter om det visuelle uttrykket i seg selv, men de anvender redskaper, teknikker og produksjonsapparater som er spesielle. Særegent for kunsthåndverkere er deres forskning i et materiale som gjør at deres kunnskap om dette ligger på et høyt nivå. De har imidlertid en annen innfallsvinkel til dette en det en produksjonsbedrift har, slik at kunstnerne kan sitte med en annen kunnskap.

PRODUKSJONSTEKNOLOGI

Kunstnerne har solid kunnskap og erfaring med hensyn til redskap og utstyr knyttet til faget. Selv om det innenfor de enkelte fag kan sies å være begrenset antall utøvere i nasjonal sammenheng er antall brukere av teknologi innenfor håndverk og kunst meget stort. Spennvidden i teknologien er svært stor, fra mindre redskap til komplisert datarelatert utstyr.

La oss beskrive dette med et eksempel. Norsk tekstilhistorie er verdenskjent. Norwegian knitwear er et begrep, krokbragd heter krokbragd også i USA, scandinavian looms refereres til som en spesiell nordisk utformig av vevstolen og så videre. I dette ligger at det er nedfelt mye kunnskap. Men det vi ser er at dette har gitt lite grunnlag for ringvirkninger i norske bedrifter. Det er Sverige som i dag produserer redskap og utstyr knyttet til den nordiske tekstiltradisjon og eksporterer dette i stort omfang. Og mens man i Norge produserer spinnrokker etter kopi fra 1800-tallet eksporterer et nederlandsk firma moderne rokker, i laminert tre og plast til hele verden.

MATERIALKUNNSKAP

Kunsthåndverkerne håndterer nær sagt alle materialer. Ved dette opparbeider de seg solid kunnskap om behandling av materialer fram til utforming av objekter. Denne utforskningen er fri og fantasifull.

I 1997 ble "Aluminiumsymposiet" arrangert i Høyanger. Et kreativt møte mellom kunstnere og aluminiumsindustrien. Her kunne bidra med nye måter å bearbeide aluminium.

KOMMUNIKASJON

Mange bedrifter arbeider ikke med synlige produkter. De selger kunnskap, tjenester, software o.a. Kunstnere kan bidra til å skape disse bedriftene identitet og synliggjøring. Det understreker den kreativiteten og innovasjonen som slike bedrifter er avhengi av. Kunstnere kan samarbeide med bedrifter om det visuelle uttrykket som både eksternt og internt preger bedriften.

Telenor er et tydelig eksempel på hvordan en slik virksomhet har satsset på kunst for å profilere seg, for å skape bedre betingelser for de ansatte og for å understreke at de er en moderne bedrift. Det samme med Statoil og Storebrand.

KONTAKT

I kontakten mellom kunstnerne og samfunnet er det selvsagt lagt hovedvekt på formidling av kunstverket. Men vi ser at det også vokser fram et behov for å formidle andre tjenester fra kunstnerne. Et eksempel på dette er Den kulturelle skolesekken. Kunsthåndverkerne har i samarbeid med billedkunstnerne etablert kunstnersentre i hele landet. De står sentralt i å formidle kunstnerens arbeider, tjenester og kompetanse til sin region. Dette kan utvides. Men det krever en åpenhet og større klarhet om oppgavene fra begge parter. Kunstnersentrene samarbeider i dag godt med fylkeskommunene.

FORSLAG

Det etableres en eller annen form for service og kvalifisering av kunstnere, slik at de kan omsette sin kompetanse på bedre måter. Staten yter stipend til kunstnere. Dette fremmer kunstnerisk utvikling. Men det vil selvsagt ikke være tilstrekkelig til å livnære seg gjennom karrieren. Men vi mener at kunstnerne har et inntektspotentiale som man kan utvikle.

Kontakten mellom kunstnerne og samfunnet utvides og forbedres. Kunstnersentrene kan her være sentrale. Det kan settes i gang et prosjekt i en region hvor et samarbeid mellom kunstnersentrene, fylkeskommune, SND, Kunnskapsparter m.v. etableres.

Med dette innspillet har vi pekt på at dersom man ønsker å utvikle KULTUR OG NÆRING så vil kunstnerne kunne spille en viktig rolle. Vi ser fram til en videre utredning om dette.

Med hilsen

Norske Kunsthåndverkere

Eirik Bruvik

styreleder